

Яремака Н.С. Нормативне забезпечення професійної підготовки майбутнього менеджера індустрії дозвілля / Н.С. Яремака // Актуальні проблеми сучасної науки: матер. XII Міжнародна наукова інтернет-конференції. – Київ: видавництво «ТК Меганом», 2015. – С. 119-129

Педагогіка

УДК: 378.241:7.075.3

НОМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ

Яремака Н. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка,
Україна, Полтава

Обґрунтовано основні аспекти професійної підготовки майбутніх менеджерів індустрії дозвілля. Вивчено головні нормативні документи: освітньо-професійну програму, освітньо-кваліфікаційну характеристику та навчальні плани, що забезпечують реалізацію підготовки фахівців даного спрямування. Розкрито сутність, зміст і структуру нормативного забезпечення спеціальності «Культурологія» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст» та спеціалізацією «Менеджер індустрії дозвілля». Окреслено провідні тенденції у змістовому наповненні освіти студентів-культурологів, які дозволяють забезпечити ринок праці якісними фахівцями галузі культури і дозвілля.

Ключові слова: професійна підготовка фахівця, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційна характеристика, навчальний план, спеціальність «Культурологія», фахівець галузі культури і дозвілля, менеджер індустрії дозвілля.

Яремака Н. С. Нормативное обеспечение профессиональной подготовки будущего менеджера индустрии досуга / Полтавский национальный педагогический университет имени В. Г. Короленко, Украина, Полтава

Обоснованы основные аспекты профессиональной подготовки будущих менеджеров индустрии досуга. Исследованы главные нормативные документы: образовательно-профессиональная программа, образовательно-квалификационная характеристика и учебные планы, которые способствуют обеспечению реализации подготовки специалистов данного направления. Раскрыты сущность, содержание и структура нормативного обеспечения специальности «Культурология» образовательно-квалификационных уровней «бакалавр», «специалист» и специализации «Менеджер индустрии досуга». Определены ведущие тенденции учебного содержания студентов-культурологов, обеспечивающие рынок труда качественными специалистами отрасли культуры и досуга.

Ключевые слова: профессиональная подготовка специалиста, образовательно-профессиональная программа, образовательно-квалификационная характеристика, учебный план специальности «Культурология», специалист области культуры и досуга, менеджер индустрии досуга.

Yarema N. S. The standard maintenance of professional training of future managers of leisure industry / Poltava National Pedagogical University by name V.G.Korolenko, Ukraine, Poltava

The main aspects of professional training of future managers of leisure industry are justified. The main standard maintenances are educational and professional program, educational and qualification characteristic, curriculum of the specialty "Culturology" and they were reviewed. They help to ensure of professional training of specialist of this direction. The essence, content and structure of the standard maintenances of professional training of future managers of leisure industry are disclosed. Leading trends of educational training of students of the specialty

"Culturology" are identified in this article and they contribute to ensure the quality specialists of the industry of culture and leisure in the labor market.

Key words: professional training of specialist, educational and professional program, educational and qualification characteristic, curriculum of the specialty "Culturology", specialist areas of culture and leisure, manager of the leisure industry.

Вступ. Глобалізаційні процеси суспільства нині створюють передумови до реформування системи вищої освіти України та особливої уваги вимагають до професійної підготовки фахівця, що в свою чергу зумовлюється постійним оновленням змісту вищої професійної освіти, забезпечення варіативності і гнучкості освітньо-професійних програм, навчальних планів і курсів та їх оперативного реагування на потреби суспільної і виробничої практики. Тому сучасна професійна освіта студентів-культурологів повинна носити випереджувальний характер, враховувати багаторівневість вищої професійної культурологічної освіти, а також орієнтуватися на перспективи розвитку освітньої галузі 0201 «Культура».

Питаннями нормативного забезпечення та ефективної реалізації професійної підготовки майбутніх менеджерів індустрії дозвілля у освітньому процесі вітчизняних і зарубіжних навчальних закладів присвячено чимало досліджень. Так учені І. Петрова та І. Сидор розглядають тенденції змісту освіти майбутніх менеджерів індустрії дозвілля у закордонних вишах, таких як Британський інститут управління, Інститут дозвілля та естетичного менеджменту, Інститут менеджменту спорту і рекреації (Велика Британія), Білефельдського університет, Гьоттінгенський університет імені Георга Аугуста (Німеччина), Мерілендському університеті (США) та ін. [8; 10]. Дослідники Т. Сумінова, В. В. та В. М. Чижикови окреслюють специфіку та тенденції розвитку професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля у Російській Федерації [12; 11]. Аспекти вітчизняної досвіду професійної підготовки фахівців галузі культури і дозвілля висвітлено у науковому доробку Л. Кравченко, Н. Наталевич, О. Рудницької та інших учених [2; 3; 9].

Таким чином, аналіз наукових джерел дає можливість вважати, що зміст процесу підготовки студентів-культурологів як майбутніх менеджерів індустрії дозвілля може бути забезпечений за умов дотримання основних дидактичних принципів: взаємозв'язку змісту освіти й рівня розвитку суспільства, що виражається у необхідності інтеграції навчального матеріалу з практичною діяльністю майбутнього фахівця, яка спрямована на сучасні тенденції соціокультурного розвитку суспільства; доступності змісту освіти – відповідності навчального матеріалу розумовим можливостям та потребам студентів-культурологів на всіх етапах професійної підготовки, яка визначає структуру навчальних планів і програм, методів, форм та способів викладу матеріалу, порядку введення і оптимальну кількість наукових категорій; цілісності, де пріоритетним в освіті виступає становлення та розвиток цілісної картини світу, яка забезпечується інтеграцією суміжних предметів та навчальних курсів; науковості, де змістовний матеріал представлено як сформований у безпосередньому зв'язку з науковою теорією і практикою, які спираються на останні досягнення наукового, соціального, культурного та технічного прогресу; єдності змісту освіти, забезпечує структурну цілісність змісту професійної освіти на різних рівнях його формування та підходу до побудови як кожного навчального предмета, так і всього поетапного становлення фахівця в цілому; систематичності та послідовності, забезпечує реалізацію широкого застосування структуризації змісту процесу професійної підготовки у процесі навчання та виховання, перехід від простих систем і структур до складних, від конкретних до загальних і навпаки, максимальне застосування структур, які є спільними для багатьох навчальних предметів, планування змісту, який розвивається по висхідній лінії, де кожне нове знання ґрунтується на попередньому [1].

Основними нормативними документами, які визначають організацію навчально-виховного процесу фахівця в рамках освітньо-кваліфікаційної характеристики є навчальний план – нормативний документ вищого навчального закладу, який базується на підставі освітньої концепції, освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього менеджера

індустрії дозвілля і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, їх послідовність опанування, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю, а також обсяг часу, передбачений на самостійну та індивідуальну роботу студента [4, с. 5]

З метою аналізу нормативного забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх менеджерів індустрії дозвілля нами було досліджено освітньо-професійні програми та освітньо-кваліфікаційні характеристики галузі знань 0201 «Культура» (за відповідними кваліфікаційними рівнями: бакалавр та спеціаліст, які у свою чергу дозволили прослідкувати неперервний процес становлення фахівця галузі культури і дозвілля).

У прийнятій у вересні 2011 року освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра культурології відображено розподіл загального навчального часу та обсяг нормативних навчальних дисциплін за циклами підготовки. Загалом на професійне навчання студентів-культурологів відведено 8640 годин (240 кредитів) з них: гуманітарна і соціально-економічна підготовка (освітня орієнтація) 1314 год; природничо-наукова підготовка 2286 год; професійна та практична підготовка 5040 год, де вибіркові дисципліни становлять 1089 год (за вибором ВНЗ) та 1044 год (за вибором студентів). Блок практичної підготовки представлено п'ятьма видами практики серед яких: навчальні (ознайомча культурологічна (108 год), навчальна культурологічна (108 год), навчальна технологічна (108 год) та виробничі (виробнича культурологічна (літня) (162 год) і виробнича культурологічна і педагогічна (324 год) [6, с. 6].

Оскільки професійні підготовка культуролога як менеджера індустрії дозвілля це неперервний освітній процес, то ж детально розглянемо планування навчальних годин для студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст та опановують фахову профілізацію менеджера індустрії дозвілля та рекреаційних ресурсів. Обсяг нормативних навчальних дисциплін за циклами підготовки представлено таким чином, що на професійне навчання майбутніх менеджерів індустрії дозвілля відведено 2160 годин (60 кредитів) з них:

гуманітарна і соціально-економічна підготовка 108 год; природничо-наукова підготовка 162 год; професійна та практична підготовка 342 год, де вибіркові дисципліни становлять 486 год (за вибором ВНЗ) та 108 год (за вибором студентів), а практична підготовка представлена виробничою культурологічною практикою в установах культури (324 год) [7, с. 4].

Зазначимо, що навчальний план ПНПУ імені В.Г. Короленка спеціальності «Культурологія» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» має у собі блок професійної та практичної підготовки, який зорієнтовано на формування майбутніх фахівців як менеджерів індустрії дозвілля. Відбір змісту навчальних дисциплін даного блоку проводився з урахуванням принципів: доцільності та відповідності завданням формування майбутніх фахівців галузі культури і дозвілля не лише виконувати свою пряму культурно-просвітницьку та організаційну соціокультурну функцію, а й бути зорієнтованими на застосування інформаційних технологій як провідного чинника управління інформацією; єдності змісту навчання, який дає змогу створити в майбутнього менеджера індустрії дозвілля певну систему знань, що є науковою основою його подальшої професійної діяльності; забезпечення всебічності вивчення об'єкта, систематичності та об'єктивності знань про нього; міждисциплінарна інтеграція знань та видів діяльності студентів; задоволення індивідуальних пізнавальних інтересів студентів-культурологів, конкретизації окремих питань, аспектів навчальних тем; перспективності, який передбачає включення в зміст професійної підготовки майбутніх менеджерів індустрії дозвілля питань з історії культури та мистецтва, соціокультурної та дозвіллевої діяльності, технологій управління дозвіллям та соціокультурними проектами тощо та здобутих у цій галузі знань; реалізація професійної спрямованості змісту знань та вмінь, зв'язків навчального матеріалу з майбутньою менеджерською діяльністю у галузі культури та дозвілля.

До блоку професійної та практичної підготовки студентів-культурологів, що здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», входять навчальні дисципліни: «Менеджмент індустрії дозвілля», «Менеджмент інформаційних

технологій», «Основи інформаційно-рекламної діяльності в індустрії дозвілля», «Інформаційні технології в індустрії дозвілля» тощо [7, с. 4-5], які дозволяють практично реалізувати формування висококваліфікованого фахівця, а поглиблене формування інформаційної компетентності дозволяє реалізувати практична підготовка фахівців, яка представлена кількома видами навчальних та виробничих практик.

Культуролог як майбутній менеджер індустрії дозвілля, як стверджують Л. Кравченко, Н. Наталевич, О. Рудицька, повинен бути добре підготовлений з різних дисциплін, зокрема, психолого-педагогічних, історико-культурних, філософсько-культурологічних, соціокультурних, суспільних та спеціальних теоретичних дисциплін [2; 3; 9]. Така теоретико-практична база, на думку авторів, свідчить про його творчі можливості, але не визначає його професійної майстерності як менеджера індустрії дозвілля. Остання формується в процесі діяльності, в якій першочергове значення має вміння самостійно працювати, самовдосконалюватися у повному співвідношенні з вимогами сучасного ринку праці. Достатня ерудиція, фундаментальна підготовка у галузі культури, володіння методами самоосвіти дозволяють фахівцеві творчо підходити до вирішення найактуальніших проблем сучасної культури України та швидко засвоювати прогресивні ідеї.

Висновки. Таким чином, розглянуте нормативне забезпечення професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля дозволяє зробити такий висновок, що професійна підготовка фахівців даної галузі – складний і тривалий педагогічний процес, який має здійснюватися протягом всього періоду навчання у вищому навчальному закладі, головною умовою якого є забезпечення якісного становлення фахівця галузі культури і дозвілля.

Література:

1. Бойчук Ю. Д. Культурологічний і аксіологічний підходи до формування еколог-валеологічної культури студентів вищих педагогічних

навчальних закладів / Ю. Д. Бойчук // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – Випуск 3. – 2009. – С. 121–124.

2. Кравченко Л. Соціально зорієнтований маркетинг як чинник культурологічної переорієнтації національної системи освіти / Л. М. Кравченко // Педагогічні науки : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2011. – Вип. 1. – С. 4–11.

3. Наталевич Н. П. Ключові компоненти формування професійної компетентності фахівця культурології / Н. П. Наталевич // Розвиток науки на сучасному етапі : міжнародна заочна конференція. – К., 2012. – С. 65–68.

4. ОКХ (освітньо-кваліфікаційна характеристика) напряму підготовки 6.020101 «Культурологія» / Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011. – 40 с.

5. ОКХ (освітньо-кваліфікаційна характеристика) спеціальності 7.02010101 «Культурологія» / Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011. – 45 с.

6. ОПП (освітньо-професійна програма) напряму підготовки 6.020101 «Культурологія» / Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011. – 20 с.

7. ОПП (освітньо-професійна програма) спеціальності 7.02010101 «Культурологія» / Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011. – 12 с.

8. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: навч. посіб. / І. В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.

9. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.

10. Сидор І. Професійна підготовка менеджерів дозвілля в університетах Великої Британії / І. Сидор // Наукові записки. Серія: 154 Педагогіка. – 2009. – № 1. – С. 152–156

11. Сумина Т. Н. Профессиональная подготовка арт-менеджеров в вузах культуры и искусств / Т. Н. Сумина // Культура: теория и практика – http://theoryofculture.ru/issues/2014_01/516/

12. Чижигов В. В., Чижигов В. М. Теория и практика социокультурного менеджмента: учебник / В. В. Чижигов, В. М. Чижигов. – М.: МГУКИ, 2008. – 608 с.

References:

1. Boichuk Yu. D. Kulturolohichni i aksiolohichni pidkhody do formuvannia ekoloh-valeolohichnoi kultury studentiv vyshchychk pedahohichnykh navchalnykh zakladiv / Yu. D. Boichuk // Visnyk NTUU «KPI». Filosofiia. Psykholohiia. Pedahohika. – Vypusk 3. – 2009. – S. 121–124.

2. Kravchenko L. Sotsialno zoriientovanyi marketynh yak chynnyk kulturolohichnoi pereoriantatsii natsionalnoi systemy osvity / L. M. Kravchenko // Pedahohichni nauky : zb. nauk. prats / Poltav. nats. ped. un-t imeni V. H. Korolenka. – 2011. – Vyp. 1. – S. 4–11.

3. Natalevych N. P. Kliuchovi komponenty formuvannia profesiinoi kompetentnosti fakhivtsia kulturolohii / N. P. Natalevych // Rozvytok nauky na suchasnomu etapi : mizhnarodna zaochna konferentsiia. – K., 2012. – S. 65–68.

4. ОККх (osvitno-kvalifikatsiina kharakterystyka) napriamu pidhotovky 6.020101 «Kulturolohii» / Poltavskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V.H. Korolenka. – Poltava, 2011. – 40 s.

5. ОККх (osvitno-kvalifikatsiina kharakterystyka) spetsialnosti 7.02010101 «Kulturolohii» / Poltavskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V.H. Korolenka. – Poltava, 2011. – 45 s.

6. ОПР (osvitno-profesiina prohrama) napriamu pidhotovky 6.020101 «Kulturolohii» / Poltavskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V.H. Korolenka. – Poltava, 2011. – 20 s.

7. ОПР (osvitno-profesiina prohrama) spetsialnosti 7.02010101 «Kulturolohii» / Poltavskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V.H. Korolenka. – Poltava, 2011. – 12 s.

8. Petrova I. V. Dozvillia v zarubizhnykh krainakh: navch. posib. / I. V. Petrova. – K.: Kondor, 2005. – 408 c.
9. Rudnytska O. P. Pedahohika : zahalna ta mystetska : navch. posib. / O. P. Rudnytska. – Ternopil : Navch. knyha – Bohdan, 2005. – 360 s.
10. Sydor I. Profesiina pidhotovka menedzheriv dozvillia v universytetakh Velykoi Brytanii / I. Sydor // Naukovi zapysky. Serii: 154 Pedahohika. – 2009. – № 1. – S. 152–156
11. Suminova T. N. Professionalnaya podgotovka art-menedzherov v vuzakh kultury i iskusstv / T. N. Suminova// Kultura: teoriya i praktika – http://theoryofculture.ru/issues/2014_01/516/
12. Chizhikov V. V., Chizhikov V. M. Teoriya i praktika sotsiokulturnogo menedzhmenta: uchebnyk / V. V. Chizhikov, V. M. Chizhikov. – M.: MGUKI, 2008. – 608 s.